

Faktorprisindex för byggnader (FPI)

2017

PR0502

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
1.1	Observationsstorheter	6
1.2	Statistiska målstorheter	6
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	7
1.4	Dokumentation och metadata	8
2	Uppgiftsinsamling	9
2.1	Ram och ramförfarande	9
2.2	Urvalsförfarande	9
2.3	Mätinstrument	10
2.4	Insamlingsförfarande	10
2.5	Databeredning	11
3	Statistisk bearbetning och redovisning	12
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	12
3.2	Redovisningsförfaranden	15
4	Slutliga observationsregister	17
4.1	Produktionsversioner	17
4.2	Arkiveringsversioner	17
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	17
Bilaga 1	18
Bilaga 2	19
Bilaga 3	21

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Priser och konsumtion

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Byggnadsprisindex samt faktorprisindex för byggnader

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Jonas Jonsson
Telefon: 010-479 40 65
Telefax: 010-479 49 05
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Jonas Jonsson
Telefon: 010-479 40 65
Telefax: 010-479 49 05
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och enligt SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2004:25 och SCB-FS 2000:5).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Statistiken omfattar endast aggregerade data för vilka inga särskilda sekretessregler gäller. Inga personuppgifter finns i statistikregistret. Sekretessen gäller i 20 år.

0.8 Gallringsföreskrifter

Filerna där alla beräkningar utförs för Faktorprisindex sparas årsvis, elektroniskt i Excelformat. Enligt generellt beslut från Riksarkivet (RAMS 1998:7) kan blanketter gallras om produktionsfiler sparas. Produktionsfiler och beräkningsunderlag fram till och med 2010 har arkiverats. Produktionsfiler och beräkningsunderlag finns sparade elektroniskt.

0.9 EU-reglering

Europeiska unionens råd har 1998 antagit en förordning om konjunkturstatistik (förordning nr 1165/98). Förordningen innehåller krav på en kvartalsvis obligatorisk rapportering av faktorprisindex.

Följande variabler skall rapporteras:

- index för entreprenörens kostnader
- index för materialkostnad
- index för arbetslöner

Indextalen skall redovisas inklusive löneglidning och exklusive mervärdesskatt.

Faktorprisindex omfattas även av Europeiska kommissionens förordningar (EG) nr 588/2001 och 606/2001.

0.10 Syfte och historik

Syftet med Faktorprisindex (FPI) är att mäta kostnadsutvecklingen för ett byggnadsarbete av bostäder eller jordbruksbyggnader över tid.

Beräkningen av faktorprisindex övertogs av SCB 1966 från Kommerskollegium.

Vikterna i faktorprisindex för flerbostadshus och gruppbyggda småhus har senast reviderats 2015 (2015 = 100). Prisinsamlingen och viktsystemet till FPI reviderades dessförinnan i maj 1984. Det finns att läsa mer om vad den nya revideringen av faktorprisindex innebär i den metodrapport, *Nya vikter i Faktorprisindex för flerbostadshus och gruppbyggda småhus* som publicerats på produktens hemsida scb.se/PR0502, under rubriken *se även*.

Närmast föregående revideringar baserades på kostnadsstudier från perioden 1968-1971 samt från 2004. Från och med januari 2016 redovisas FPI även med basår 2015 = 100.

0.11 Statistikanvändning

FPI exklusive löneglidning används i beräkningen av pågående priser i byggnadsprisindex, BPI (PR0501).

Nationalräkenskaperna använder FPI exklusive och inklusive löneglidning för fastprisberäkningar av bygginvesteringar. Konsumentprisindex, KPI (PR0101) och producentprisindex, PPI (PR0301) använder också FPI i sina undersökningar.

Försäkringsbolag använder FPI för skadereglering och för uppräkningspremier.

Jordbruksverket använder FPI för jordbruksbyggnader som underlag för beräkningar och kalkyler.

Övrig användning av FPI är för bedömningar och beslut i samband med den ekonomiska politiken, pris- och kostnadsanalyser, produktions- och investeringsanalyser, avtalsreglering, uppräknings m.m.

Det finns ett användarråd för statistik över mark och bebyggelse. I användarrådet ingår representanter från Boverket, Socialdepartementet, Sveriges Byggindustrier, SABO, Länsstyrelsen i Stockholms län, SLU Alnarp, Lantmäteriet, KTH, Fastighetsägarna Sverige, Sveriges Kommuner och Landsting, Naturvårdsverket, Hyresgästföreningen och SCB. Ordförande i rådet är Ines Uusmann.

Det finns också en till SCB knuten byggnadsindexnämnd med uppgift att handlägga frågor rörande principerna för beräkning av faktorprisindex och byggnadsprisindex. I nämnden ingår representanter från Svenska Byggnadsarbetareförbundet, Byggmaterialindustrierna, Boverket, SABO, Entreprenadföretagen, Företagarna, Sveriges Byggindustrier, Byggherrarna, Riksbyggen, HSB Sverige AB, KTH och Svenska Teknik & Designföretagen, Kilpatrick Townsend & Stockton Advokat KB

0.12 Uppläggning och genomförande

Faktorprisindex är en urvalsundersökning till omkring 280 olika tillverkare, grossister och återförsäljare för material och maskiner som används vid byggande av bostäder och jordbruksbyggnader. Det är viktigt för undersökningen att vi får med de största aktörerna, på marknaden i undersökningen och därför kan inget slumpmässigt urval genomföras, eftersom det oftast endast är ett fåtal aktörer i konsumtionsledet från entreprenör till byggherre. Därför görs ett mer riktat medvetet urval där vi går ut direkt till företagen och frågar om de kan vara med och lämna priser på de varor eller tjänster som vi efterfrågar. Vi har gått ut till ett antal branschorganisationer inom byggande för att få veta vilka företag som är de största aktörerna.

Dessa 280 uppgiftslämnare utgör den panel som tillfrågas via e-post varje månad om det aktuella priset på just de varor eller tjänster som de säljer mest av inom sin marknad. Det totala antalet varor och tjänster som prismsätts är närmare 1 000 st.

Skatter som belastar byggsektorn som miljöskatter, energiskatter, diesellojjeskatt, fordonskatt m.m. ingår.

Uppgifter hämtas även från KPI, ITPI, TPI, löneavtal och riksbankens räntor

0.13 Internationell rapportering

Europeiska unionens råd antog en förordning om konjunkturstatistik i juni 1998 (förordning nr 1165/98). Förordningen innehåller krav på en kvartalsvis obligatorisk rapportering av faktorprisindex. SCB publicerar

kvartalsindex i februari, maj, september och november. Rapportering av faktorprisindex sker också till Nordisk statistisk årsbok.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En översyn pågår just nu av Faktorprisindex för jordbruksbyggnader för att vikterna och beräkningsmetoderna för indexet bättre ska spegla kostnadsfördelningen inom området.

1 Översikt

Faktorprisindex ska mäta prisutvecklingen på de produktionsfaktorer som entreprenör och byggherre har i anslutning till ett projekt. Faktorprisindex är sammansatt av en mängd prisindex för varor och tjänster. Prisindex beräknas först för olika kostnadsfaktorer; material, arbetskraft, transporter, drivmedel, elkraft, maskiner, entreprenörens övriga omkostnader och byggherrekostnaden. När samtliga beräkningar för kostnadsfaktorerna är klara viktas prisindex samman till ett totalindex för respektive faktormodell.

1.1 Observationsstorheter

Undersökningspopulationen omfattar de varor och tjänster som används vid nyproduktion av bostäder (gruppbyggda småhus och flerbostadshus) och jordbruksbyggnader.

1.2 Statistiska målstorheter

Ett faktorprisindex är ett index som mäter prisutvecklingen för de olika produktionsfaktorerna i byggverksamheten. Index för de olika produktionsfaktorerna sammanvägs till ett totalindex enligt den kostnadsandel som den enskilda produktionsfaktorn utgör av den totala kostnaden.

Faktorprisindex (FPI) för bostäder exklusive löneglidning och moms avser att mäta förändringar i produktionskostnaden för flerbostadshus, gruppbyggda småhus och jordbruksbyggnader. (I index för tjänstemannalöner är löneglidningen inkluderad.)

FPI för bostäder inklusive löneglidning avser att mäta förändringar i produktionskostnaden för flerbostadshus och gruppbyggda småhus inklusive och exklusive moms.

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Företag relaterade till byggbranschen	Flerbostadshus	Inbyggt material	Fastbasindex
	Gruppbyggda småhus	Drivmedel	
		Maskiner	
		Transporter	
		Elkraft	
		Löner exkl. löneglidningar	
		Löner inkl. löneglidningar	
	Övriga omkostnader		

		Byggherrekostnader	
	Jordbruksfastigheter	Inbyggt material Maskiner Transporter Maskiner Transporter Löner exkl. löneglidningar Övriga omkostnader Byggherrekostnader	Fastbasindex

Inbyggt material: pris inklusive eventuella rabatter, exklusive mervärdesskatt

Drivmedel: pris inklusive eventuella rabatter, exklusive mervärdesskatt

Maskiner: avskrivning för maskiner och utrustning, reparationskostnad, räntekostnad, kostnad för administration

Transporter: avskrivning för tunga lastbilar, räntekostnad, fordonsskatt, lön, administration, däck, dieselolja och reparation

Elkraft: energipris inklusive energiskatt och elcertifikat

Löner exklusive löneglidning: avtalsenliga förändringar och sociala avgifter enligt lag och avtal

Löner inklusive löneglidning: faktiskt utbetalda löner kompletterade med förändringen av sociala avgifter enligt lag och avtal

Övriga omkostnader: administration m.m.

Byggherrekostnad: kreditivavgift, ränta, projektering, administration m.m.

Fastbasindex: Index med en basårspunkt som ligger fast en längre tidsperiod där metod och vikter som används i beräkningarna inte revideras från år till år.

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

I redovisningen av faktorprisindex exklusive löneglidning, som sker månadsvis redovisas prisutvecklingen totalt och för olika kostnadsfaktorer;

- FPI totalt
- Entreprenörens kostnad
- Inbyggt material

- Arbetslön, exklusive löneglidning
- Maskiner
- Transporter, drivmedel och elkraft
- Omkostnader
- Byggherrekostnad

I redovisningen av faktorprisindex inklusive löneglidning, som sker kvartalsvis, redovisas prisutvecklingen totalt och därav lön.

Redovisningsformer:

- I Statistikdatabas på SCB:s webbplats: <http://www.scb.se/>. För utförligare beskrivning av tabellerna i databasen se punkt 3.2 Redovisningsförfaranden.
- SCB:s Indikatorer
- Tfn: SCB ”Statistikservice” 010 - 479 40 00
- Förfrågningar, specialbearbetningar – uppdrag
- Statistiken har tidigare även publicerats i tidningen Byggindex, Statistisk årsbok och Bostads- och byggnadsstatistisk årsbok.

1.4 Dokumentation och metadata

Faktorprisindex för bostäder och jordbruksbyggnader är dokumenterade enligt SCB:s dokumentationssystem. Framställningen av statistikregistret och statistiken beskrivs i *Dokumentation av statistiken (SCBDOK)*. Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument och *Kvalitetsdeklarationen* som har ersatt den tidigare *Beskrivningen av Statistiken (BaS)*. Detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i *Dokumentationen av Mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns på SCB:s webbplats, www.scb.se/pr0502

Protokoll från Byggnadsindexnämnden (Byggnadsindexnämnden bildades 1973-04-01) och har i uppgift att handlägga frågor rörande principerna för beräkningarna av faktorprisindex och byggnadsprisindex. Nämnden sammanträder 1 – 2 ggr/år.

SOU 1971:79 Delbetänkande av byggnadsindexkommittén:
Byggnadsindex för bostäder.

SOU 1976:13 Slutbetänkande av byggnadsindexkommittén:
Byggnadsindex för husbyggnad och anläggningar.

Slutdokumentation: Nya vikter i faktorprisindex för flerbostadshus och gruppbyggda småhus 2004-01-08

2 Uppgiftsinsamling

Prisinsamling görs för de varor och tjänster som används vid nyproduktion av flerbostadshus, gruppbyggda småhus och jordbruksbyggnader. Urvalet av företag och varor har gjorts med hjälp av experter på området och uppdateras kontinuerligt med hjälp av uppgiftslämnarna (företagen) och branschorganisationer inom bygg och installation. Prisinsamling sker i huvudsak via frågeformulär eller prislister. De insamlade prisuppgifterna registreras och granskas i Excel.

2.1 Ram och ramförfarande

Undersökningspopulationen omfattar de varor och tjänster som används vid nyproduktion av bostäder (gruppbyggda småhus och flerbostadshus) och jordbruksbyggnader.

Underlag för viktsystem

Viktsystemet för bostäder bygger på kostnadskalkyler avseende nybyggnad av gruppbyggda småhus och flerbostadshus. Uppgifterna baseras på ett urval av projekt ur 1999-2003 års nybyggnadskostnadsstatistik. I nybyggnadskostnadsstatistiken ingår projekt som fått beslut om statligt stöd samt nybyggda småhus, försäljningshus, utan statligt stöd. Populationen utgörs av objekt med flerbostadshus samt småhus som skall försälas eller upplåtas med bostads- eller hyresrätt. Dessa småhus benämns ”gruppbyggda småhus”.

Kostnadskalkylerna ligger till grund för såväl viktsystem som urval av varor och tjänster i Faktorprisindex.. Det faktiska urvalet av produkter har gjorts med hjälp av experter på området. Detaljstudier har gjorts av kostnadsfördelningen för en del underentreprenader, bland annat för el, VVS, ventilation och kakel. Underlag för byggherrekostnaderna och deras andel av den totala produktionskostnaden baseras på en enkätundersökning till ett antal byggherrar.

Genom att använda nybyggnadskostnadsstatistiken som urvalsram erhålls hus, som byggs för den population som vi skall göra viktöversyner för. Eftersom nybyggnadskostnadsstatistiken är en löpande statistik kan den också användas framöver för att studera byggandets sammansättning och förändring. Detta ökar möjligheterna för att kontrollera när en viktöversyn bör göras.

Byggnadsprisindex baseras också på nybyggnadskostnadsstatistiken, vilket är en fördel när en jämförelse mellan byggnadsprisindex och faktorprisindex görs.

2.2 Urvalsförfarande

Urvalet av produkter är inget sannolikhetsurval utan har gjorts med hjälp av experter på området.

Faktorprisindex är en urvalsundersökning till omkring 280 olika tillverkare, grossister och återförsäljare för material och maskiner som används vid byggande av bostäder och jordbruksbyggnader. Det är viktigt

att de marknadsledande företagen ingår i undersökningen, och att det är de mest omsatta produkterna. Därför kan inget slumpmässigt urval göras utan det är ett riktat medvetet urval där vi går ut direkt till företagen och frågar om de kan vara med och lämna priser på de varor eller tjänster som vi efterfrågar. Vi har gått ut till ett antal branschorganisationer inom byggande för att få veta vilka företag som är de största aktörerna.

Prismätningen omfattar ca 280 tillverkare, grossister och återförsäljare samt elnätsföretag.

Urvalet kompletteras kontinuerligt allteftersom företag och produkter försvinner och tillkommer.

2.3 Mätinstrument

I *bilaga 1* finns det formulär som används för att samla in priser på olika byggprodukter till faktorprisindex. Blanketten är ny för i år och är mer anpassad för att passa SCB:s egenutvecklade insamlingsverktyg SIV för elektronisk insamling.

En del prisuppgifter som finns tillgängliga publikt hämtas istället direkt från prislista, t.ex. direkt över internet, för att förenkla för uppgiftslämnaren. I de fallen är formuläret överflödigt och används inte.

2.4 Insamlingsförfarande

Insamling sker i huvudsak elektroniskt via frågeformulär-skyttelblankett (det frågeformulär som visas i *bilaga 1*) som innebär att samma formulär månadsvis skickas från uppgiftslämnarföretag (grossister, återförsäljare, tillverkare och elnätsföretag) till SCB.

Informationsbrevet i *bilaga 2* och skyttelblanketten skickas till uppgiftslämnaren i början av året. Vid varje insamlingstillfälle, (månadsvis) skickas en påminnelse med uppmaning om att skicka de aktuella prisuppgifterna till oss. Till de uppgiftslämnare som inte har svarat vid sista svarsdatum skickas nya påminnelser tills alla uppgifter har kommit in. Påminnelserna sker främst via e-post men även via telefon. Frågorna är enkla att besvara och inget bortfall förekommer. Det händer att företag, om de har möjlighet, föranmäler när nästa prisförändring kommer att ske. I så fall kontaktar vi dem inte förrän den månaden.

Då en produkt utgår så ersätts den av en ny likvärdig produkt. Om ett företag köps upp eller läggs ned så ersätts det med ett nytt företag som säljer de efterfrågade produkterna. Företagen är skyldiga att lämna prisuppgifter till faktorprisindex för byggnader.

Uppgifter ifråga om lönekostnader inhämtas direkt från Arbetsgivar- och Arbetstagarpart (branschorganisationer inom bygg och installation).

Uppgift om förändring av avgifter och skatter hämtas från Skatteverkets hemsida.

Övriga uppgifter är ränteuppgifter från Riksbanken och SCB-producerad statistik: producentprisindex och konsumentprisindex.

2.5 Databeredning

Prisuppgifterna registreras i Microsoft Excel och där sker även beräkning av FPI. Prisuppgifter och indextal granskas manuellt och jämförs med tidigare perioder. Vid stora avvikelser kontaktas uppgiftslämnare.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Faktorprisindex mäter prisutvecklingen för de produktionsfaktorer, material, arbetskraft, maskiner, transporter, drivmedel, elkraft, entreprenörens omkostnader och byggherrekostnader, som sätts in vid nyproduktion av bostäder och jordbruksbyggnader. Indexet mäter prispförändringen för de enskilda produktionsfaktorerna och väger samman dessa enligt ett fastställt viktsystem. Indexet tar inte hänsyn till ändrad byggnadsteknik eller hur förhållandet mellan de olika produktionsfaktorerna förändras över tiden. Faktorprisindex ska spegla den kostnadsförändring som entreprenören har vid nyproduktion av flerbostadshus, gruppbyggda småhus och jordbruksbyggnader. Vid revideringen av vikterna 2004 användes ett urval av flerbostadshusprojekt från nybyggnadskostnadsstatistiken för att beräkna vikterna för flerbostadshus. För att beräkna vikterna för gruppbyggda småhus valde några större entreprenörer som tillverkar småhus ut lämpliga projekt. Vid revideringen av vikterna 2015 utnyttjades uppgifter från översynen av Entreprenadindex 2011 i kombination med en enkätundersökning till de största byggentreprenörerna/byggherrarna.

Vikterna i faktorprisindex för flerbostadshus och gruppbyggda småhus 2017 samt faktorprisindex för jordbruksbyggnader 2017 redovisas i *Bilaga 3*.

Indexmodell

Den indexformel som nu används i faktorprisindex är Laspeyres indexformel. Detta motiverades med att för faktorprisindex är det av beräkningstekniska skäl praktiskt uteslutet att använda indexformler enligt Paasche eller kedjeindex, eftersom aktualiseringen av vägningstalen kan ske endast med några års eftersläpning. De måste nämligen bygga på kalkyler avseende färdigställda projekt.

Skattningar i FPI

Material

Nettopris för viss kvantitet av de varor som krävs för att bygga flerbostadshus, gruppbyggda småhus eller jordbruksbyggnader.

Lönekostnader exklusive löneglidning

Avtalsenliga förändringar och sociala avgifter enligt lag och avtal. Retroaktiva löneförändringar revideras ej utan medtas fr.o.m. tidpunkten då de blir officiella.

Lönekostnader inklusive löneglidning

Lön inklusive löneglidning beräknas med statistik från fackförbundens ackordslönestatistik med tillägg av sociala avgifter enligt lag och avtal. Genomsnittlig timlön beräknas och sammanvägs varpå skift, övertid, semesterersättning och sociala avgifter inkluderas för avtalen:

- Byggnadsavtalet nybyggnad
- Verkstadsavtalet (utvecklingen representeras av arbetskostnadsindex, kvartalsstatistik)
- Pappläggavtalet
- Golvläggavtalet
- Målaravtalet
- Röravtalet

Maskiner

Prisutvecklingen på de produktionskostnader som uppkommer vid ägande och nyttjande av några typiska schakt- och byggnadsmaskiner samt instrument.

Maskinindex är sammansatt av hyresindex för byggmaskiner exklusive förare och hyresindex för schaktmaskiner exklusive förare.

Transporter, drivmedel och elkraft

Prisutvecklingen för de produktionskostnader (dvs. driftkostnader, avskrivningar, lön, skatter och administration) som uppkommer vid ägande och nyttjande av några typiska anläggningslastbilar.

Prisutvecklingen på drivmedel.

Energipris inklusive rabatt och skatt samt anslutningsavgift.

Entreprenörens omkostnad

Prisindex för tjänstemannalön (ingår i entreprenörens omkostnad)

Löneglidningen är här inkluderad, dvs. faktiskt utbetald lön. Detta på grund av den s.k. korkparagrafen. Ledarna (tidigare SALF) hade i sitt avtal en s.k. korkparagraf, vilken garanterade dem att inte få mindre än vad avtalet mot underställd personal gav. Idag följer index faktiskt utbetald lön. Strukturförändringar ingår ej. Bakomliggande strukturella skillnader elimineras genom s.k. SÅYA-tal, som beräknas av SAF. SÅYA står för Struktur, Ålder, Yrke och Anställningstid.

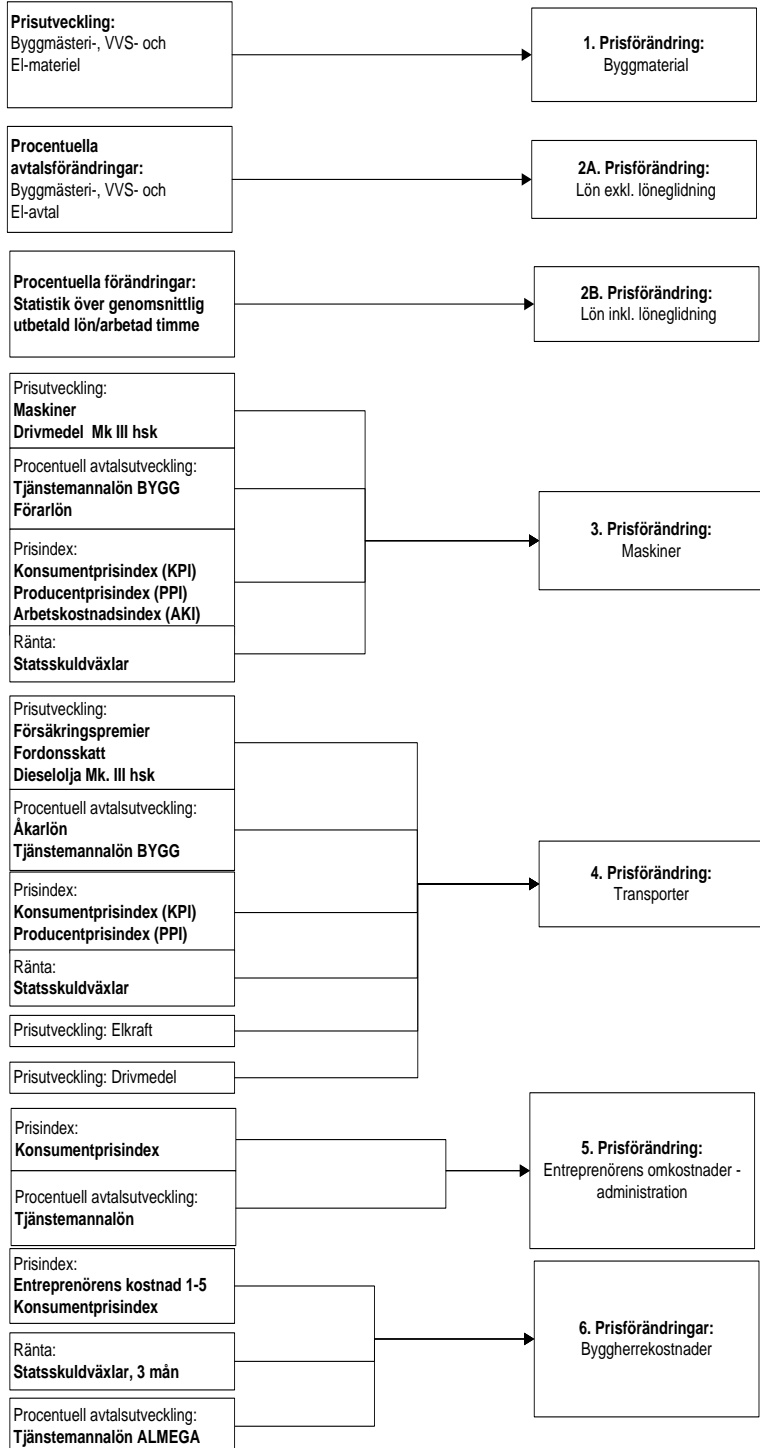
Byggherrekostnaden i FPI

Projektering ingår som en del i byggherrekostnaden. Åren 1984-1994 skattades prisutvecklingen för projektering i huvudsak av avtalsförändringen för SAF/PTK-området. Numera utgör avtalsförändringar för ALMEGA-området underlag.

Skattningsförfarande

Skattningsunderlag

Skattning

Indexkonstruktion

Index beräknas som fastbasindex enligt Laspeyre. Vikterna med vilka index viktas samman är fasta. Fastbasindex, dvs. index beräknas med jämförelse mellan månadens pris/medelpris/glidande medelvärde och baspriset, är vanligast förekommande. Kedjeindex förekommer också. Månadens pris/medelpris/glidande medelvärde sätts då istället i relation till föregående mättidpunkts pris, som därefter länkas till prisindex.

Prisindex för vara och period t beräknas:

Fastbasindex :

$$I_{\text{fastidpunkt}}^t = 100 \cdot \frac{P_t}{P_{\text{fastidpunkt}}} \quad \text{alt.} \quad I_t = 100 \cdot \frac{\bar{P}_t}{P_{\text{fastidpunkt}}}$$

Kedjeindex :

$$I_{\text{fastidpunkt}}^t = I_{\text{fastidpunkt}}^{t-1} * \frac{P_t}{P_{t-1}}$$

$I = \text{index}$, $t = \text{tidpunkt}$, $P = \text{pris}$

För varugrupper och faktorbyggnad viktas index enligt Laspeyre.

Att uppskatta tillförlitligheten är svårt eftersom index baseras på ett subjektivt urval. Därför görs inte heller några variansberäkningar.

Modellens utformning med fasta vikter (dvs. att modellen inte beaktar teknisk utveckling och förändring av sammansättningen av kostnaderna) kan ge en viss överskattning av prisutvecklingen. Avsaknaden av riktiga rabattuppgifter innebär en skevhet i skattningen av prisutvecklingen, framförallt gäller detta i ett konjunkturskifte.

Utgår en produkt och ersätts med en ny, beräknas den nya varans baspris med hjälp av den utgående varans prisutveckling. Prismätning sker parallellt innan varan ersätts. Bortfall förekommer mycket sällan i undersökningen.

Under-/övertäckning förekommer eftersom varuurlvalet inte setts över i sin helhet sedan 1984 utan endast underhållits med kompletteringar.

3.2 Redovisningsförfaranden

Under 1.3 Utflöden berörs redovisningsförfaranden mer översiktligt. Här beskrivs redovisningen i SCB statistikdatabas mer utförligt. I statistikdatabasen redovisas Faktorprisindex för flerbostadshus och gruppbyggda småhus exklusive löneglidning med tre olika basår 1968, 2004 och 2015 = 100.

I tabellen med basår 1968 = 100 skarvas index, för flerbostadshus och gruppbyggda småhus på kontinuerligt, utan byte av basår helt oberoende av vilken beräkningsmodell. Detta för att ha tillgång till en samlad indexserie för hela redovisningsperioden från 1968 och framåt.

I tabeller med basår 2004 = 100 redovisas endast index, för flerbostadshus och gruppbyggda småhus. Index är beräknade med modeller anpassade

till de byggnadsförfaranden, för flerbostadshus respektive gruppbyggda småhus, som användes under perioden januari 2004 t.o.m. december 2016.

I de tabeller, med basår 2015 = 100, redovisas index som beräknas med en modell som är mer anpassad till de byggnadssätt som används idag.

Det finns omräkningstal beräknade för att användas för att länka indextal med bas 2004 = 100 samman med indextal med basår 2015 = 100.

Omräkningstalen är tänkta att på så sätt att index med basår 2015 = 100 ska multipliceras med ett omräkningstal så att de visar ett index som mer i jämförbar nivå med index med basår 2004 = 100. Omräkningstalen finns i kommentarerna som visas vid ett tabelluttag från databasen med index med basår 2004 = 100.

På samma sätt redovisas också Faktorprisindex för flerbostadshus och gruppbyggda småhus inklusive löneglidning. Det finns även omräkningstal för att använda på samma sätt.

Faktorprisindex för jordbruksbyggnader redovisas i statistikdatabasen endast med basår 1980 = 100

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Faktorprisindex för byggnader
Registervariant	Faktorprisindex för byggnader
Registerversion	2016

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här www.metadata.scb.se. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som finns angivna i ovanstående tablå.

4.2 Arkiveringsversioner

Produktionsfiler och beräkningsunderlag fram till och med 2010 har arkiverats. Produktionsfiler och beräkningsunderlag finns sparade elektroniskt.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Faktorprisindex för flerbostadshus och gruppbyggda småhus har nyligen genomgått en översyn med avseende på metod och viktsystem, se även i den metodrapport som nämns under 0.10 Syfte och historik

Arbetet med denna undersökningsomgång har gått helt enligt plan.

Bilaga 1

Statistiska centralbyrån
 Statistics Sweden

Kod	Priserna skall anges exklusive mervärdesskatt. Material, dimension, kvalitet m m	Enhet	Insändes senast den 20:e i respektive månad													
			Priser per den		15 feb	15 mar	18 apr	15 maj	15 jun	17 jul	15 aug	15 sep	16 okt	15 nov	15 dec	
			2016 15 dec	2017 16 jan												

Vid en rödmarkerad cell behövs en förklarande kommentar till prisförändringen på 5 procent eller mer.

Månad	Kommentar	Övriga kommentarer	Kontaktuppgifter
			Företag
			Namn
			E-post
			Telefon

Bilaga 2

Entreprenadindex och Faktorprisindex för byggnader

Januari 2017

Statistiska centralbyrån (SCB) genomför under 2017 undersökningarna Entreprenadindex och Faktorprisindex för byggnader. Syftet med undersökningarna är att visa utvecklingen av entreprenörers kostnader för byggmaterial, elkraft och drivmedel. Indexserierna används för samhälls- och branschekonomisk analys samt vid kostnadsreglering av byggtreprenader.

SCB har fått i uppgift av riksdag och regering att beskriva kostnadsutvecklingen för bygg- och anläggningsverksamheten i Sverige. Beräkningarna av Faktorprisindex är en del av den beskrivningen. Entreprenadindex beräknas på uppdrag av Sveriges byggindustrier.

Entreprenadindex och Faktorprisindex är urvalsundersökningar och avser företag som levererar varor till bygg och anläggningsbranschen. SCB har en samordnad insamling av uppgifter till båda undersökningarna.

Det är obligatoriskt att delta

De företag som är utvalda till Faktorprisindex för byggnader är enligt lag skyldiga att lämna uppgifter. De uppgifter som inte ingår i Faktorprisindex för byggnader är markerade med * på blanketten. Mer information om detta finns på nästa sida.

Lämna uppgifterna så här

Spara bifogad blankett (Excel-fil) och använd varje månad för rapportering av specificerade produkter. Priserna ska avse den 15:e i varje månad. Infaller denna dag på en lördag eller helgdag avses pris per närmast efterföljande arbetsdag.

Skicka in uppgifterna via SCB:s hemsida senast den 20:e varje månad (eller närmast efterföljande arbetsdag om denna infaller på en lördag eller helgdag).

Tack för er medverkan!

Med vänlig hälsning

Jana Kaarto
Undersökningsansvarig

Vassilia Sayessian
Insamlingsansvarig

Mer information finns på nästa sida

Kontakta oss gärna:

Frågor om att lämna uppgifter
Vassilia Sayessian
010-479 41 26, byggindex@scb.se
Box 24300, 104 51 Stockholm
www.scb.se

Frågor om undersökningens innehåll
Anne Lehtiniemi
010-479 50 20, byggindex@scb.se
Box 24300, 104 51 Stockholm
www.scb.se

Så används de lämnade uppgifterna

De insamlade uppgifterna kommer att användas för att beräkna Entreprenadindex och Faktorprisindex för byggnader. Dessa indexserier används vid kostnadsreglering av byggnadsentreprenader och för samhälls- och branschekonomisk analys.

Uppgiftsskyldighet

Skyldighet att lämna uppgifter till Faktorprisindex för byggnader gäller enligt lagen (SFS 2001:99) om den offentliga statistiken. Statistiken regleras även av förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och SCB:s föreskrifter (SCB-IFS 2004:25). De uppgifter som inte ingår i Faktorprisindex för byggnader är markerade med * på blanketten. Dessa uppgifter ingår i Entreprenadindex och omfattas inte av uppgiftslämnarplikt.

Samråd

Samråd har skett med Näringslivets Regelnämnd (NNR).

De lämnade uppgifterna skyddas

Uppgifterna som ni lämnar skyddas av sekretess enligt 24 kap 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). När uppgifterna redovisas kommer inga enskilda arbetsställen att kunna identifieras.

Information om personuppgifter

För att underlätta eventuella återkontakter med företaget sparar vi uppgiften om vem hos er som är kontaktperson för undersökningarna.

SCB är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som SCB gör i undersökningarna.

Var och en har rätt att en gång per kalenderår få gratis information, i form av ett så kallat registerutdrag, om egna personuppgifter som hanteras på SCB. Ansökan om sådan information ska ske skriftligt och vara egenhändigt undertecknad. Man har rätt att begära att personuppgifter rättas, blockeras eller raderas, om det skulle visa sig att de behandlats i strid med personuppgiftslagen.

Resultat

Faktorprisindex för byggnader publiceras i Statistikdatabasen på www.scb.se/PR0502. Entreprenadindex publiceras i publikationen "Byggindex" varje månad förutom juli t.o.m. nr 6-7 2017 därefter kommer Sveriges Byggindustrier att publicera Entreprenadindex i en databas.

 Statistiska centralbyrån (SCB) är en statlig myndighet med uppgift att framställa och sprida statistik till bland andra beslutsfattare, forskare och allmänheten. All officiell statistik finns på www.scb.se.

 [facebook.com/statisticsweden](https://www.facebook.com/statisticsweden)

 @SCB_ryheter

Bilaga 3

Vikterna i faktorprisindex för flerbostadshus 2017

1. Inbyggt material	Littera	Vikter
Stenmaterial, processat	1012	30
Stenmaterial, oprocessat	1011	4
Fabriksbetong	1022	197
Betongvaror	1023	24
Mursten av tegel och kalksandsten	1025	25
Bruk	1028	31
Prefabricerade betongelement	2011	542
BETONGVAROR		853
Trävirke	1031	98
Formplywood	1032	3
Behandlad list	1038	28
TRÄVAROR		129
Inredningssnickerier	1033	100
Dörrar	1034	95
Fönster	1035	233
Garageportar	1036	11
SNICKERIER		439
Armeringsstål	1041	141
Stålbalk	1042	21
Plåtreglar	1052	35
Stångstål	1044	1
Rörprofiler av RHS-typ	1043	10
Järnhandelsvaror	1062	90
Ståldörrar	1064	11
Rostfria bänkar och utslagsbackar	1083	10
Smide	2021	4
Metallpartier av aluminium	2022	4
Ytbehandlad stålplåt	2031	44
Rostfritt stål	1069	10
Aluminiumvaror		29
JÄRN OCH STÅL		410
Spisar	1081	37
Köksfläktar		6

Kyl- och frysskåp	1082	48
Diskmaskin		8
Tvättstugeutrustning	1084	26
VITA VAROR		125
Parkett	2091	65
Underlagspapp för golv	1072	9
Linoleummattor	2092	26
Plastmattor	2093	11
GOLVMATERIAL		111
MÅLNINGSARBETEN I NYBYGGNADER	2111	39
Anläggningsjord	1013	15
Asfaltbetong		11
Bitumen (f.d. asfalt)	1071	12
Cementmosaikplattor	2085	3
Fogningsmaterial	2133	8
Förrådsväggar		18
Kakel	2082	37
Klinker	2084	6
Natursten	2081	16
Tak- och tätskikt	2041	14
Plastfolie		3
Serporockskiva	205201	7
Skivor, gips	1091	58
Skivor, träbaserade	1092	3
Spackel	211101	15
Stängsel	1063	3
Trådnät för puts	215102	16
Trädgårdsutrustning	1093	11
Tätskikt för våtutrymmen		7
Undertak av aluminium	2101	4
Värmeisolering, cellplast	1075	25
Värmeisolering, mineralull	1074	44
Växter	1094	5
ÖVRIGT BYGGMATERIAL		341

BYGGMÄSTERI		2447
Rostfritt bänkar och utslagsbackar	1083	1
Stålrör och delar	1101	4
Gjutna rör och delar	1102	18
Plaströr och delar	1107	57
Kopparrör och delar	1104	57
Kulvertrör	1105	4
Teknisk armatur	1111	28
Reglerings- och mätutrustning	1112	17
Vattenlås etc.	1121	11
Värmepumpar och elpannor	1131	2
Kärl och cisterner	1133	1
Pumpar	1134	6
Värmekroppar	1135	59
Varmvattenberedare, värmeväxlare	1136	16
Sanitetsarmatur	1141	35
Sanitetsporslin	1142	23
Badkar/duschkabiner/ -väggar	1143	15
VVS-INSTALLATION		354
VVS-ISOLERING	2131	33
Fläktar och luftbehandlingsaggregat	1201	17
Luftdon samt slutapparater	1202	23
Kanaler	1203	24
Utvändig isolering*	1204	
VENTILATION	(141)	64
<i>* Ingår fr.o.m. 2011 i VVS-ISOLERING</i>		
VVS-MATERIAL		451
Kabel		111
Kanalisation		75
Apparater		43
Centraler		48
Belysning		66

Elvärme		9
Tele-data		37
MATERIEL ELARBETEN	(151)	389
Metallvaror	1066	27
Järn, stål och ferrolegeringar	1068	40
Kablar	1301	15
Tillverkning, elmotorer	1372	25
Hisskorg, plast m.m.	1371	18
Elektronik		28
MATERIEL HISSAR OCH RULLTRAPPOR	(153)	153
ELMATERIEL		542
TOTALT (BYGGMATERIAL inkl. VVS och EL)		3440

2. Arbetslön, exkl. löneglidning	Littera	Vikter
Byggnadsavtalet	3011	1430
Byggnadsavtalet, maskinförare	3013	135
Anläggningsavtalet	3014	
Väg- och Banavtalet	3015	3
Trädgårdsanlägggaravtalet	3042	50
Smidesavtalet (Svemek)	3043	13
Verkstadsavtalet	3044	17
Plåtarbetaravtalet	3045	47
Papplägggaravtalet	3046	12
Golvlägggaravtalet	3048	58
Målningsavtalet	3049	114
Plattsättaravtalet	3051	92
BYGGMÄSTERILÖN		1971
Röravtalet: M1, M2, M3	3021-3023	120
Isoleravtalet	3024	8
Verkstadsavtalet	3044	29
VVS-LÖN		157
Elinstallationsavtalet	3031	161
Verkstadsavtalet	3044	71
EL-LÖN		232

TOTALT 2360

3. Maskiner Littera Vikter

Schaktmaskiner	5011	114
exkl. drivmedel och förarkostnader		
Övriga maskiner	5012	386
exkl. drivmedel och förarkostnader		

TOTALT 500

4. Transporter, drivmedel, elkraft Littera Vikter

Lastbilstransporter	6011	352
Diesellojja, MK 1	7011	46
Elkraft, husbyggnad	7021	92

TOTALT 490

5. Omkostnader Littera Vikter

Tjänstemannalöner (SIF-, Ledar-, CF-avtalet)	4011	897
Allmänna kostnader	8011	523

TOTALT 1420

6. Byggherrekostnader Littera Vikter

Projektering		513
Tjänstemannalöner		408
Ränta och kreditivkostnad		439
Allmänna kostnader		430

TOTALT 1790

SUMMA 10 000

Vikterna i faktorprisindex för gruppbyggda småhus 2017

1. Inbyggt material	Littera	Vikter
Stenmaterial, processat	1012	74
Stenmaterial, oprocessat	1011	11
Gatusten	1015	10
Fabriksbetong	1022	74
Betongvaror	1023	85
Mursten av tegel och kalksandsten	1025	19
Mursten av lättklinkerbetong	1026	6
Bruk	1028	34
BETONGVAROR		313
Trävirke	1031	492
Formplywood	1032	4
Behandlad list	1038	17
TRÄVAROR		413
Inredningssnickerier	1033	143
Dörrar	1034	105
Fönster	1035	280
Garageportar	1036	11
Trappor	1037	58
SNICKERIER		597
Armeringsstål	1041	47
Järnhandelsvaror	1062	145
Verkstadsvaor	1065	3
Rostfritt bänkar och utslagsbackar	1083	10
Smide	2021	21
Ytbehandlad förzinkad stålplåt	2031	104
Stålreglar till gipsväggar		13
Metallpartier av aluminium		6
JÄRN OCH STÅL		349
Spisar	1081	32
Köksfläktar		7

Kyl- och frysskåp	1082	46
Toppskåp		
Diskmaskiner		15
Tvättstugeutrustning	1084	41
VITA VAROR		141
Linoleummattor	2092	20
Plastmattor	2093	17
Trägolv		68
Underlagspapp för golv		5
GOLVMATERIAL		110
MÅLNINGSARBETEN I NYBYGGNADER	2111	72
Anläggningsjord	1013	5
Bitumen (f.d. asfalt)	1071	11
Fogningsmaterial	2133	29
Kakel	2082	50
Klinker	2084	8
Lösull	1076	8
Natursten	1066	1
Papp	1072	27
Plastfolie		15
Serporockskiva	205201	6
Skivor, gips	1091	126
Skivor, träbaserade	1092	31
Spackel	211101	16
Sprängmedel	1095	1
Stängsel	1063	3
Trådnät för puts	205102	4
Trädgårdsutrustning	1093	11
Tätskikt för våtutrymmen		4
Värmeisolering, cellplast	1075	43
Värmeisolering, mineralull	1074	106
Växter	1094	25
ÖVRIGT BYGGMATERIAL		530
BYGGMÄSTERI		2 525

Rostfritt bänkar och utdragsbackar	1083	4
Stålrör och delar	1101	3
Plaströr och delar		67
Kopparrör och delar	1104	30
Teknisk armatur	1111	21
Reglerings- och mätutrustning	1112	5
Golvbrunnar		
Vattenlås	1121	2
Konsoler	1121	1
Värmepannor och elpannor	1131	38
Kärl, mindre	1133	5
Pumpar, mindre	1134	9
Värmekroppar	1135	29
Varmvattenberedare, mindre	1136	9
Sanitetsarmatur	1141	29
Sanitetsporslin	1142	28
Badkar/ duschkabiner/ -väggar	1143	10
VVS-INSTALLATION		290
VVS-ISOLERING	2131	13
Fläktar och luftbehandlingsaggregat	1201	51
Luftdon samt slutapparater	1202	23
Kanaler	1203	28
Utvändig isolering*	1204	
VENTILATION	(141)	102
<i>* Ingår fr.o.m. 2011 i VVS-ISOLERING</i>		
VVS-MATERIAL		405
Kabel		38
Kanalisation		28
Apparater		63
Centraler		27
Belysning		19

Elvärme		5
Tele-data		20
MATERIEL ELARBETEN	(151)	200
ELMATERIEL		200
TOTALT (BYGGMATERIAL inkl. VVS och EL)		3130

2.Arbeta slön, exkl. löne glidning	Littera	Vikter
Byggnadsavtalet, nybyggnad	3011	1651
Byggnadsavtalet, maskinförare	3013	80
Anläggningsavtalet	3014	
Trädgårdsanläggaravtalet	3042	132
Smidesavtalet (Svemek)	3043	4
Plåtarbetaravtalet	3045	61
Golvlägggaravtalet	3048	54
Målningsavtalet	3049	154
Plattsättaravtalet	3051	124
BYGGMÄSTERILÖN		2 260
Röravtalet: M1, M2, M3	3021-3023	237
Isoleravtalet	3024	10
Teknikavtalet, IF Metall	3044	7
VVS-LÖN		254
Elinstallationsavtalet	3031	146
EL-LÖN		146
TOTALT		2 660

3. Maskiner	Littera	Vikter
Schaktmaskiner	5011	145
exkl. drivmedel och förarkostnader		
Övriga maskiner	5012	305
exkl. drivmedel och förarkostnader		
TOTALT		450

4. Transporter, drivmedel, elkraft	Littera	Vikter
Transporter	6011	466
Dieselloolja, MK 1	7011	19
Eldningsolja	7012	
Elkraft, husbyggnad	7021	35
TOTALT		520

5. Omkostnader	Littera	Vikter
Tjänstemannalöner (SIF-, Ledar-, CF-avtalet)	4011	727
Allmänna kostnader	8011	573
TOTALT		1 300

6. Byggherrekostnader	Littera	Vikter
Projektering		446
Tjänstemannalöner		680
Ränta och kreditivkostnad		347
Allmänna kostnader		467
TOTALT		1 940

SUMMA		10 000
--------------	--	---------------

Faktorprisindex för jordbruksbyggnader 2017

1. Inbyggt material	Littera	Vikter
Stenmaterial, processat	1012	70
Cement	1021	70
Fabrikstillverkad betong	1022	230
Betongrör och delar	1106	90
Andra betongvaror	1023	60
Tegel	1025	20
Lättbetong	1027	490
Tegelrör ¹	*	20
BETONGVAROR		1050
Trävaror	1031	1110

Formplywood	1032	370
Dörrar ¹	*	170
Fönster ¹	*	170
TRÄVAROR OCH SNICKERIER		1820
Armeringsstål	1041	20
Fästelement m.m.	106202 ²	160
Stängningsbeslag	106204 ²	100
Lås	106205 ²	50
Smide	2021	270
JÄRN OCH STÅL		600
Bitumen (f.d. asfalt)	1071	20
Underlagspapp	1072	50
Värmeisolering, mineralull	1074	150
Skivor, träbaserade	1092	100
Ytbehandlad förzinkad stålplåt	2031	40
Aluminiumplåt	2033	420
Målningsarbeten i nybyggnader	2111	100
ÖVRIGT BYGGMATERIAL		880
BYGGMÄSTERI		4350
Rostfria bänkar och utslagsbackar	1083	13
Stålrör och delar	1101	24
Gjutna rör och delar	1102	41
Plaströr och delar	1103	30
Kopparrör och delar	1104	49
Kulvertrör	1105	29
Betongrör och delar	1106	7
Teknisk armatur	1111	54
Reglerings- och mätutrustning	1112	3
Brunnar, vattenlås etc.	1121	12
Värmepumpar och elpannor	1131	7

¹ Speciella fönster och dörrar anpassade för jordbruksbyggnader. Tegelrör, fönster och dörrar har ingen litterabeteckning.

² Alla varugrupper som enligt definition ska ingå i littera 1062 gör inte det. Det är minst en av flera möjliga varugrupper för littera 1062 som inte ingår i faktorprisindex för jordbruksbyggnader (FPIJB).

Kärl och cisterner	1133	4
Pumpar	1134	13
Värmekroppar	1135	41
Varmvattenberedare, värmeväxlare	1136	16
Sanitetsarmatur	1141	24
Sanitetsporslin	1142	44
Badkar/duschkabiner/-väggar	1143	22
Rostfritt, special	1151	4
VVS-INSTALLATION		437
VVS-ISOLERING	2131	42
Fläktar och luftbehandlingsaggregat	1201	48
Luftdon samt slutapparater	1202	41
Kanaler	1203	42
Utvändig isolering	1204	10
VENTILATION	(141)	141
VVS-MATERIAL		620
Kablar, ledningar	1301	170
Installationsmateriel	1311	121
Kopplingsutrustning	1331	79
Belysning	1341	134
Ljuskällor	1351	16
MATERIEL ELARBETEN	(151)	520
ELMATERIEL		520
TOTALT (BYGGMATERIAL inkl. VVS och EL)		5490
2. Arbetslön, exkl. löneglidning	Littera	Vikter
Byggnadsavtalet, nybyggnad	3011	1198
Byggnadsavtalet, maskinförare	3013	10
Väg- och banavtalet	3015	16
Trädgårdsanläggareavtalet	3042	179
Smidesavtalet (Svemek)	3043	6
Teknikavtalet IF Metall	3044	6

Plåtarbetaravtalet	3045	73
Golvläggjaravtalet	3048	20
Målningsavtalet	3049	98
BYGGMÄSTERILÖN		1606
Röravtalet: M1, M2, M3	3021- 3023	70
Isoleravtalet	3024	2
Teknikavtalet IF Metall	3044	15
VVS-LÖN		87
Elinstallationsavtalet	3031	87
EL-LÖN		87
TOTALT		1780

3. Maskiner	Littera	Vikter
Schaktmaskiner	5011	79
Övriga maskiner	5012	141
TOTALT		220

4. Transporter, drivmedel, elkraft	Littera	Vikter
Transporter	6011	392
Diesololja, MK 1	7011	21
Eldningsolja	7012	8
Elkraft, husbyggnad	7021	29
TOTALT		450

5. Omkostnader	Littera	Vikter
Tjänstemannalöner	4011	756
(SIF-, SALF-, CF-avtalet)		0
Allmänna kostnader	8011	414
TOTALT		1170

6. Byggherrekostnader	Littera	Vikter
Inteckningsavgift		49
Ränta inkl. kreditivavgift		393
Projektering	511 (2141)	209

Allmänna kostnader	8011	239
TOTALT		890
<hr/>		
SUMMA		10000